

[Kirsten Jacobsen]

rettet sig på, at det var det, man havde at forholde sig til. Derfor er det ikke rigtigt, at folk hele tiden har regnet med, at lovgivningen var midlertidig; nej, de har regnet med, at den blev permanent. Regeringen har jo selv så sent som i forbindelse med finansloven udtalt sig bredt om, at hvis man ikke blev enig om fordelingen af de 1,2 mia. kr., som vi skal tale om om lidt, ville stempelfritagelsen blive gjort permanent.

Der sker stor turbulens på boligmarkedet med dette forslag, det er helt sikkert. Og det, jeg synes er kedeligt, er, at man allerede kan forudsæ det, inden man gør det. Jeg synes, det er trist, at Folketinget skal ud at lave ambulancetjeneste for boligejerne flere gange om året. Det kan de dårligt stillede boligejere altså ikke blive ved med at leve med.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Det er altid interessant, når en politiker må hive spørgsmål ud af sammenhængen for at forklare, hvordan tingene hænger sammen. Da ministeren skulle forklare en stigning i hussalget sidste år, var det stempelfritagelsen, der var årsagen til det. Nu skal han forklare, at det stadig væk går godt, og så har det pludselig ikke noget som helst at gøre med stempelafgifterne; så er det helt andre ting, der betyder noget. Sagen er jo også, at man ikke kan stille det sådan op, som ministeren gjorde, og sige, at stempelfritagelsen har haft denne markante virkning. Der er mange andre forhold, der spiller ind, eksempelvis de 30-årige ejerskiftelån, som man vedtog i Folketinget, og mange andre forhold.

Men jeg vil gerne have, at vi ser nærmere på disse tal i Boligudvalget. Jeg kan i hvert fald huske, at de gange, vi har forlænget den midlertidige stempelfritagelse, var begrundelsen jo hele tiden, at den ikke havde virket. Jeg kan huske, at den stempelfri sommer, som vi vedtog sidste år, kun var på 3 måneder, med den begrundelse at der var et sådant tryk i flasken, at det ville sprøjte ud af flasken, når proppen gik af, og så ville man straks få gang i hussalget. Men der skete faktisk ikke ret meget, og det var jo grunden til, at vi forlængede den midlertidige stempelfritagelse sidste år både i august måned og i december måned.

Derfor vil jeg stadig væk fastholde, at skal man tale om mobilitetsfremmende foranstaltninger – og det kan man da godt diskutere – er

der andre måder at gøre det på. Det foreliggende er ikke nogen særlig målrettet facon at opnå en større mobilitet på; der er andre måder, der er bedre. Man støtter også mennesker, der sælger deres hus af helt andre grunde, og som alligevel i visse tilfælde kan tjene ganske godt på det. Det er, som jeg sagde før, ikke en rimeligt ansvarlig måde at bruge de offentlige midler på i øjeblikket.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Stavad):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Forespørgsel nr. F 1:

Forespørgsel til boligministeren og skatteministeren:

»Hvilke ændringer agter regeringen at foreslå i indeværende folketingsssamling som erstatning for boligpakken, særlig med henblik på at give boligejerne lavere boligudgifter, f.eks. gennem ændringer i lejeværdibeskatningen, standardfradrag/vedligeholdelsesudgifter, realkreditbelåning og skattefradrag for renter?«

Af Kirsten Jacobsen (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 28/12 90. Fremme af forespørgslen vedtaget 15/1 91).

Den fg. formand (Stavad):

Jeg gør allerede nu opmærksom på, at afstemning om eventuelle motiverede dagsordener vil blive sat på dagsordenen i morgen, torsdag den 23. maj 1991.

Begrundelse

Kirsten Jacobsen (FP):

Nu har vi jo lige været igennem en holmgang med boligforslag, og vi er jo ikke ukendt med herinde, at det er noget, der godt kan gå lidt tid med. Det skal nu nok vise sig, at når man skal

[Kirsten Jacobsen]

have en samlet debat, kommer det til at gå ret så rask. Men jeg vil allerede nu gøre de andre ordførere opmærksom på, at jeg ikke har tænkt mig at bidrage til, at det skal gå rask.

Vi var nogle stykker, som var optaget af de frygtelige ting, der skete på boligmarkedet. Vi prøvede faktisk mange gange at formå regeringen til at gøre noget, og jeg synes, det skal siges her, at regeringens uvilje til at hjælpe efterhånden var legendarisk. Det viste sig, at når man konkret skulle have noget igennem, måtte regeringen have pistolen for brystet, og så var det faktisk andre partier, som måtte tage initiativet.

I den forbindelse – det er sjældent, jeg gør det – vil jeg gerne rose Socialdemokratiet, fordi Socialdemokratiet viste mod og mandshjerte nok til at løse de konkrete problemer, som de allerværst stillede boligejere havde. Selv om Socialdemokratiet selvfølgelig så kom i dårligt selskab, ville de nok selv sige, at det måtte de jo så leve med, men det er i hvert fald helt sikkert, at boligejerne har haft gavn af de forslag, der blev vedtaget.

Så fik vi et folketingsvalg, som betød en masse forskellige meldinger rundt omkring fra. Og i den forbindelse havde løfterne fra regeringspartierne til boligejerne ingen grænser. Hvis man i dag tog aviserne fra valgkampen frem og så, hvad bare regeringsmedlemmer og politiske ordførere havde stillet boligejerne i udsigt, ville der ikke være plads til noget som helst andet på finansloven.

Jeg kan godt forstå, at særlig hr. Peter Brixtofte smiler, for enhver kan jo huske hr. Peter Brixtoftes artikler i B.T. om den socialistiske boligpolitik og de stakkels boligejere. Det kunne have været morsomt at citere dem her, men det kan vi så gøre en anden gang; jeg tror faktisk, vi alle sammen kan dem udenad.

Men det medførte, at man, fordi problemerne stadig væk var legendariske, var nødt til at forlænge boligpakken mellem jul og nytår. Og med statsministerens holden-fast-politik syntes Fremskridtspartiet faktisk dengang, at det var en god idé at holde regeringen fast på nogle af alle de mange løfter. Det var grunden til, at Fremskridtspartiet stillede denne forespørgsel, nr. F 1, om, hvilke initiativer regeringen agtede at foreslå som erstatning for boligpakken, særlig med henblik på at give boligejerne lavere boligudgifter, f.eks. gennem ændringer i lejeværdibeskatningens standardfradrag for vedli-

geholdelsesudgifter, gennem realkreditbelåning og gennem skattefradrag for renter.

Denne forespørgsel afstedkom jo nogen furore i regeringen, og regeringen blev ret nervøs, for enten skulle den til at leve op til alle de løfter, den havde givet boligejerne, eller også måtte man demonstrere hulheden ved at stemme imod en dagsorden. Derfor fik Fremskridtspartiet en henvendelse fra regeringen: Om ikke man kunne snakke om dette her – nu beder jeg skatteministeren om at høre efter – og Fremskridtspartiet sagde til regeringen: Vi vil gerne lade være med at lave en stor åben demonstration, men det forudsætter, at man fra regeringens side kan mønstre et flertal for en løsning til boligejerne.

Hvad der er sket i regeringen internt, ved jeg ikke, men vi fik i hvert fald en melding gående ud på, at hvis Fremskridtspartiet ville lade være med at lade denne forespørgsel komme til forhandling, ville regeringen sikre, at der var 1,2 mia. kr. på årsbasis, og finanslovsparterne plus Fremskridtspartiet skulle så se, om de kunne finde en fornuftig fordeling af pengene på en mere selektiv måde over for boligejerne. Og De Radikales betaling i den forbindelse fremgik også af finansloven. Det var nemlig 250 mio. kr., og så ville De Radikale ikke forhindre, at stempelfritagelsen blev gjort permanent, hvis en sådan aftale ikke kunne opnås.

Jeg konstaterer: Der er ikke opnået en sådan aftale. Og så er mit spørgsmål til regeringen: Hvad har regeringen tænkt sig at gøre ved det?

Besvarelse

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Den økonomiske situation for nogle boligejere og markedet for ejerboliger som helhed er ikke den bedste for øjeblikket. Det viser sig ved tvangsauktioner, mindre omsætning af ejerboliger og lavere ejendomspriser i forhold til situationen i midten af 1980'erne. Men det er vigtigt at understrege, at situationen er bedret i løbet af sidste år og her i 1991.

De nuværende økonomiske vilkår for boligejere som helhed synes heller ikke at være så negative, som man fra flere sider giver udtryk for. Og man skal være forsigtig med at udskille situationen for boligejerne fra de generelle økonomiske forhold i samfundet, for det kan man selvfølgelig ikke; de forhold hænger nu engang tæt sammen, om ikke andet så fordi

[Skatteministeren]

over halvdelen af befolkningen bor i ejerboliger.

Det falder derfor naturligt at komme lidt nærmere ind på baggrunden for den aktuelle situation for ejerboligen. Der er ingen tvivl om, at borgernes opfattelse af især deres egen, men også af den generelle økonomiske situation spiller en væsentlig rolle, når beslutning om køb af ejerbolig skal træffes. I midten af 1980'erne – det husker vi alle – var optimismen blandt borgerne stor som følge af stigende beskæftigelse og faldende ledighed, faldende rente og høj vækst. Det gav sig udslag i et meget optimistisk boligmarked med stor omsætning og stærkt stigende priser. Der blev indgået handler til priser, som i en række tilfælde byggede på, at køberen også i de kommende år forventede både kraftig inflation og fremgang i realindkomst.

Den negative side af den økonomiske situation i 1985-1986 var det stærkt stigende underskud på betalingsbalancen, et underskud, som i de år fik en foruroligende størrelse. Ingen ansvarlig regering kunne sidde dette problem med betalingsbalancen overhørig, og derfor har det at nedbringe underskuddet på betalingsbalancen siden haft meget høj prioritet. Og resultatet af denne indsats viste sig da også sidste år, hvor Danmark for første gang i 27 år fik overskud på betalingsbalancen.

Prisen – for selvfølgelig har der været en pris – for det har været, at væksten i økonomien, beskæftigelsen og reallønnen har udviklet sig svagere end ellers, og den udvikling har også smittet af på boligmarkedet. Lad mig i den forbindelse gøre opmærksom på, at udsving på ejendomsmarkedet som følge af ændrede konjunkturer jo også internationalt set er almindeligt. Vi har f.eks. kunnet konstatere stærkt stigende priser på ejerboliger i de europæiske vækstcentre i de senere år, og omvendt har vi set faldende priser i f.eks. Storbritannien på grund af afmatningen i den britiske økonomi. Der ville jo også være noget fundamentalt usundt ved, at de prissignaler, der udgår fra ejendomsmarkedet, ikke er i overensstemmelse med udviklingen i økonomien som helhed, ja, det følger jo næsten af, at når man lever i en fri markedsøkonomi, vil der være en direkte sammenhæng mellem forholdene i økonomien som helhed og forholdene på f.eks. ejerboligmarkedet.

Den meget positive udvikling for betalingsbalancen i de seneste år kan i hovedsagen tilskrives en markant styrkelse af den private opsparing og en afdæmpet pris- og lønudvikling siden midten af 1980'erne. Der er ingen tvivl om, at skattereformen, der trådte i kraft i 1987, har bidraget til den helt nødvendige forbedring af den private opsparing. Skattereformens reduktion af værdien af rentefradraget gør det isoleret set dyrere at have gæld i ejerboliger, hvilket igen skulle føre til prisfaldstendenser på ejerboliger. Disse forhold var partierne bag skattereformen fuldt opmærksomme på, da aftalen blev indgået i juni 1985. Derfor skulle de nye vilkår først gælde fra 1987, og der blev samtidig gennemført en overgangsordning i perioden 1987-91 for personer med store renteudgifter. Også de såkaldte mikslån, der blev indført i forbindelse med kartoffelkuren, og som skulle erstatte annuitetslånene, medførte i hvert fald på kortere sigt en mindre stramning af nye boligejeres vilkår.

Set i bakspejlet kan vi i dag konstatere, at tilpasningen til de nye vilkår under skattereformen gik for trægt, for selv om aftalen blev indgået i juni 1985, reagerede boligmarkedet overraskende nok ikke på de nye vilkår før i slutningen af 1986 med det resultat, at mange fik købt til priser, der oversteg deres økonomiske formåen. Endvidere foregik tilpasningen til det lavere inflationsniveau langsommere, end man kunne forvente.

Så vil jeg da også gerne føje til, at ud over den afdæmpende effekt på boligmarkedet, som den lavere økonomiske aktivitet og skattereformen har haft, har de senere års talrige forslag om en yderligere reduktion af værdien af rentefradraget selvstændigt bidraget til usikkerheden på ejendomsmarkedet. Ejendomsmarkedet blev i løbet af 1989 og i begyndelsen af 1990 meget trængt med stadig faldende omsætning, og det var baggrunden for, at et stort flertal i Folketinget i juni 1990 gennemførte en midlertidig boligpakke, som gav mulighed for 30-årige lån i stedet for 20-årige lån ved ejerskifte, fjernelse af stempelafgift ved handler samt en særlig indsats for visse af de familier, der var truet af tvangsauktion. I slutningen af december blev boligpakken forlænget til 30. juni i år, og samtidig blev muligheden for 30-årige ejerskiftelån gjort permanent.

[Skatteministeren]

Markedet for ejerboliger har vist klare tegn på stabilisering og fremgang i omsætningen, og det tyder på, at markedet er ved at overvinde den pessimisme, vi ellers har kunnet konstatere. Den forøgede omsætning har lettet situationen for de familier, der var så uheldige at ligge med to ejerboliger, fordi det ikke var lykkedes at få solgt den gamle bolig. Boligpakken har utvivlsomt givet sit positive bidrag til at få denne pukkel af familier med to ejerboliger reduceret og har bidraget til det faldende antal tvangsauktioner. Også det nylig gennemførte forslag om fri huslejeafståelse ved midlertidig udlejning af ejerboliger har lettet vilkårene for familier i denne uheldige situation.

Ved boligpakkens forlængelse til slutningen af juni i år ønskede et flertal i Folketinget denne boligpakke afløst af en mere langsigtet boligpolitisk handlingsplan. Regeringspartierne, Socialdemokratiet, Centrum-Demokraterne og Kristeligt Folkeparti indgik derfor i sidste uge en aftale om en boligpolitisk handlingsplan. Handlingsplanen er et resultat af et grundigt udredningsarbejde i et embedsmandsudvalg og langvarige og dybtgående drøftelser med alle folketingspartier, også Fremskridtspartiet.

Nu har denne pakke været forhandlet grundigt under de forrige punkter på dagsordenen, og derfor vil jeg ikke her fordybe mig i denne handlingsplans enkelte punkter, men gennemførelsen af disse initiativer vil medvirke til, at der sikres ro og stabilitet for alle boligtagere, både ejere og lejere, og bidrage til, at der tilvejebringes større mobilitet på boligmarkedet. Samtidig er det en vigtig målsætning at opnå en væsentlig forøgelse af aktiviteten og dermed beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren.

Men vi må ikke glemme, at hovedbetingelsen for et sundt boligmarked er, at der ikke opstår fornyet usikkerhed om ejerboligernes skatteforhold. Derfor står regeringen fast på, at rentefradragets skattemæssige værdi ikke må udhules – hverken for nuværende eller kommende boligejere – og det vil sige, at rentefradragets skatteværdi som hidtil skal svare til den såkaldt proportionale skattesats for personlig indkomst. Og heri ligger samtidig, at regeringen ikke vil acceptere bruttoskatter, der reducerer rentefradragets værdi.

Til slut vil jeg gentage, hvad jeg også flere gange har sagt, at den afgørende forudsætning for et sundt og bæredygtigt ejendomsmarked

og gode vilkår for boligejerne er, at de generelle økonomiske betingelser er i orden. Lav rente – og nu kan vi glæde os over faldende rente – stabil prisudvikling, fortsat stram udgiftspolitik, en afdæmpet lønudvikling samt et fleksibelt arbejdsmarked er alt sammen midler, der skal sikre en høj og stabil økonomisk vækst med faldende ledighed til følge. Og kun ved, at disse generelle forhold i økonomien er i orden, kan der blive tale om en langsigtet forbedring af boligejernes vilkår.

*Forhandling***Kirsten Jacobsen (FP):**

Jeg vil takke skatteministeren for, at hans tale i hvert fald var til at forstå.

Det, skatteministeren siger her, er, at engang ud i fremtiden, når vi er kommet betalingsbalancen, statsunderskuddet osv. til livs, kan vi tale om at lette livet for boligejerne generelt. Det er i skærende, skærende modstrid med det, skatteministerens regeringsfælle, Det Konservative Folkeparti, sagde i valgkampen. Dér var der ikke grænser for de løfter, man gav landets boligejere.

Jeg synes, at det er flot at sige om den skattereform, som skatteministerens parti også var med til at gennemføre, at man havde fuldt overblik over konsekvenserne, dengang man gennemførte den. Det vil med andre ord sige, at skattereformpartierne kynisk har siddet og forudskonteret alle disse tusindvis af tvangsauktioner, alle disse tusindvis af familier, som er blevet opløst. Man har vidst, at man måtte ud at lave ambulancetjeneste.

Jeg synes, det er flot at være ærlig, men det ryster mig lidt, at skatteministeren siger, at det var man helt og fuldt klar over i alle partier. Jeg har indtil nu haft den opfattelse, at man fik gennemført en skattereform med nogle overgangsordninger, som ikke var så gode, som de burde have været, og at det var man ærlig talt ked af, men jeg er blevet belært om tingenes rette sammenhæng nu.

Jeg synes heller ikke, det er særlig betryggende, at skatteministeren siger, at markedet er ved at være normalt. Markedet er blevet bedre, og det er det blevet af én eneste grund, nemlig at man har haft stempelfritagelsen ved omsætning af fast ejendom, og den så godt som fjerner man nu. Man skal lægge mærke til, at fritagelsen for

[Kirsten Jacobsen]

stempelafgiften på pantebreve først slår igen fuldt ud nu. Pantebrevsstempelafgiften rammer de boligejere, som har dårligst råd. Og så den vender den tunge ende nedad.

Men jeg synes, at skatteministeren kom lidt flot over det aftalebrud, som regeringen har gjort sig skyldig i. Under behandlingen af et lovforslag tidligere på dagen sagde Socialdemokratiets ordfører, fru Pia Gjellerup, også, at denne aftale, som var indgået – det var sådan, man måtte forstå det i Socialdemokratiet – mellem finanslovsparterne og Fremskridtspartiet, var man nu så stolt af at man havde fået brudt, og de penge, som Fremskridtspartiet havde fået skrabet sammen til boligejerne, havde Socialdemokratiet fået lov at fordele. Og det er jo det, der er sandheden. Det er virkelig det, der er sandheden, og det er det, man må forholde sig til.

Det ligger i to tempi. Den første del var, at et flertal i Boligudvalget sagde, at man skulle have nogle forslag om langsigtede initiativer til begrænsning af antallet af tvangsauktioner og følgevirkningerne af disse. Nu har man fået denne boligpakke, som overhovedet ikke beskæftiger sig med disse problemer, snarere tværtimod. Den anden del var aftalen om de 1,2 mia. kr., De Radikales betaling, således at man kunne få gjort stempelafgiftsfritagelsen permanent, hvis man ikke i enighed fandt ud af at fordele pengene, og de 250 mio. kr. til byfornyelsen.

Nu kunne man tage dagspressen fra den gang, for jeg tror sågar, at regeringen bekræftede det i pressen. Men den konservative boligpolitiske ordfører, fru Pernille Sams, var på et møde den 9. april gæst hos grundejerforeningen på Frederiksbjerg i Århus Kommune. På dette møde sagde fru Pernille Sams, og jeg citerer:

»Der er på indeværende finanslov afsat 1,2 mia. kr. til en lempelse af boligpolitikken. Modsat sædvane er pengene altså til stede. Det er et spørgsmål om at tage stilling til, hvordan de bedst bruges.«

Fru Pernille Sams fortsætter:

»Dette skal Folketinget diskutere i maj måned, men der er dog allerede nu enighed mellem et flertal af partier om at forlænge den midlertidige boligpakke, hvis man ikke når frem til at sætte noget andet i stedet.«

Fru Pernille Sams har altså over for grundejerne i Århus bekræftet den aftale, som Fremskridtspartiet indgik med regeringen imellem jul og nytår. Derfor kan jeg kun konstatere, at den har regeringen valgt at se bort fra. Det er regeringens problem, og Fremskridtspartiet kan kun sige, at det synes vi ikke man kan gøre. Det, det handler om, er faktisk at løse boligejernes problem. Og for at få fordelt de penge, der oprindeligt var tale om, sådan som Fremskridtspartiet mener aftalen var, skal jeg fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

- »Idet Folketinget konstaterer, at regeringen ikke har opfyldt sine løfter om lovinitiativer, der sikrer boligejerne varige og langsigtede løsninger, opfordrer Folketinget regeringen til
- allerede i indeværende folketingssamling at fremsætte lovforslag om permanent stempelfrihed ved overdragelse af helårsboliger,
 - straks i begyndelsen af den kommende folketingssamling at fremsætte lovforslag, der afgørende letter boligejernes økonomi bl.a. gennem
 - nedsættelse/afvikling af lejeværdibeskatningen
 - forhøjelse af standardfradrag også for ejerlejligheder
 - genindførelse af annuitetslån,
 - samt at give boligejerne garanti for, at regeringen ikke vil medvirke til yderligere begrænsninger af skattefradraget for renteudgifter,

går Tinget derefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 31).

Det må man så forholde sig til, som man vil. I Fremskridtspartiet er vi ikke mere naive, end vi ved, hvad et forlig betyder. Men jeg synes, at i hvert fald regeringspartierne må få en grim smag i munden, når de skal stemme nej til dette dagsordensforslag. Det er nu deres problem. Jeg synes, det er meget mere problematisk for dem, som stemte på regeringspartierne ved valget, og som under valgkampen fik de løfter, som er indeholdt i dagsordenen. De må nu endnu en gang konstatere, at regeringens løfter over for boligejerne er hul, tom snak. Når det kommer til realiteterne, laver man sammen med Socialdemokratiet nogle beskæftigelses-

[Kirsten Jacobsen]

forslag til flere milliarder kroner, og hvor man oven i købet kan diskutere værdien af beskæftigelseseffekten.

Sådan er sammenhængene i dette Folketing, og det, som jeg synes vi i hvert fald kan få ud af denne debat, er, at befolkningen bliver klar over, at sådan hænger tingene sammen.

Den fg. formand (Stavad):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Baadsgaard (S):

Siden denne forespørgsel blev anmeldt i december måned, er der jo foregået et og andet på boligområdet og også på ejerboligmarkedet, idet vi kan konstatere – som også skatteministeren har henvist til – at antallet af tvangsauktioner er faldende og omsætningen på boligmarkedet er svagt stigende, og vi kan også konstatere, at boligpakken har haft sin positive virkning.

Vi har i Socialdemokratiet hele tiden taget situationen på ejerboligområdet meget alvorligt. Det var også baggrunden for, at Socialdemokratiet i sin tid tog initiativ til gennem beslutningsforslag at få løst problemerne eller i hvert fald få afhjulpet problemerne på ejerboligmarkedet, hvad angår de mange tvangsauktioner, beslutningsforslag, som for øvrigt blev vedtaget uden om den daværende regering.

Det var også Socialdemokratiet, der fremsatte forslag om en midlertidig fjernelse af stempeleafgiften ved hushandler. Vi tror, den har haft en positiv virkning som midlertidig ordning, men som permanent ordning mener vi ikke den ville have nogen synderlig effekt. Derfor har vi da også i den foreliggende situation fundet, at husejerne vil have mere hjælp af den støtteordning til forbedringer m.v., som vi har indgået aftale om, og som vi har haft til første behandling.

Der har i de seneste år ikke været megen konstruktiv debat om boligpolitiske spørgsmål. Debatten har ofte drejet sig om balancen mellem ejeres og lejerers vilkår uden at gå i dybden med problemstillingen, og det har også ofte været en debat mellem lejerens og udlejerens vilkår. Det er væsentlige spørgsmål i den boligpolitiske debat, og vi kommer ikke uden om dem, hvis vi skal føre en saglig debat. Man kan just

ikke sige, at forespørgslen i dag lægger op til en afbalanceret debat, hvad angår ejer/lejerforholdet, eller hvad angår lejer/udlejerforholdene.

Socialdemokratiet har netop indgået en boligpolitisk aftale om en række konkrete emner, og med denne aftale håber og tror vi, at der er lagt op til en mere konstruktiv debat om væsentlige boligpolitiske spørgsmål, hvor både boligejernes og lejernes situation indgår i afbalancerede løsninger. Den boligpolitiske aftale tilstræber at sikre ro og stabilitet for alle boligtagere, både ejere og lejere. De enkelte boligtagere skal kunne tilrettelægge deres dispositioner i tillid til, at der ikke kommer pludselige ændringer. Folk skal ikke udsættes for ændringer, der vil være urimelige i forhold til deres økonomiske formåen. Vi har med denne aftale skabt et grundlag, håber og tror vi, så vi kan finde løsninger på et socialt forsvarligt grundlag.

Jeg skal allerede nu om den foreslåede dagsorden sige, at Socialdemokratiet vil stemme imod. Vi har tidligere givet udtryk for vores synspunkt, hvad angår rentefradrag eller bevarelse af skatteværdien i forbindelse med en eventuel skattereform, og hvad angår Fremskridtspartiets aftale med regeringen, vil vi ikke blande os i den sag, men vi vil stemme imod dagsordenen.

Pernille Sams (KF):

Denne forespørgsels titel bærer unægtelig præg af, at den er anmeldt for lang tid siden. Egentlig kunne den efter sin ordlyd besvares med en henvisning til de fire lovforslag, vi netop behandlede forud for forespørgslen, og som tilsammen udgør det forlig, der skal erstatte boligpakken, når den udløber den 30. juni – et forlig med flere gode elementer, som hver især påvirker boligmarkedet positivt, og et forlig, som danner et godt oplæg til at fortsætte forhandlingerne til efteråret, hvor vi forhåbentlig kan komme videre med de langsigtede og traditionelt meget svære politiske områder, der er berørt. Den gode tone, der har præget forhandlingerne, giver i hvert fald et begrundet håb herom.

Vi gik til forhandlingerne med ønsket om, at de 1,2 mia. kr. først og fremmest skulle bruges til en nedsættelse af lejeværdibeskatningen eller indførelse af en generel fradragsret for dokumenterede boligudgifter udført af momsregi-

[Pernille Sams]

strerede virksomheder. Det bedste, der kunne blive flertal for set ud fra vores udgangspunkt, var det indgåede forlig. Det virker positivt både for mobiliteten, vore boligers standard og for beskæftigelsen i håndværksfagene, samtidig med at mindre omfattende, men nok så betydningsfulde emner såsom indførelse af forhåndsgodkendelse af huslejeniveauet ved forbedringsarbejder m.v. er med.

Ét er så det konkrete forligs indhold. Hvad der er langt mere vigtigt for det meget trængte boligmarked, er troen på fremtiden og politisk stabilitet. Man binder sig ikke frivilligt til 30-årige gældsforpligtelser på en ejerbolig, uden at man tror på fremtiden. Den generelle tendens i samfundet, éns egne forventninger med hensyn til arbejde m.v. er helt afgørende, men lige så vigtig er troen på den politiske fremtid for ejerboligen. Man køber ikke bolig, uden at man har tillid til, at boligudgifterne ikke lige pludselig uforudset vokser én over hovedet på grund af ændrede beskatningsforhold. Usikkerhed om ejerboligens fremtidige skatteforhold kan ødelægge boligmarkedet så let som ingenting. Derfor er det helt afgørende for ejerboligmarkedet, at et bredt flertal i Folketinget klart og utvetydigt signalerer, at man respekterer, at mennesker i ejerbolig har krav på samme tryghed i de politiske vilkår omkring boligen, som lejere har og traditionelt har haft, og at vi ønsker ro og stabilitet på boligmarkedet.

I forlængelse af dette opfatter vi det som et særdeles vigtigt signal, når regeringen så klart ved flere lejligheder og nu senest i dag ved skatteministeren har præciseret, at den står fast på, at rentefradragets værdi ikke må udhules, hverken for nuværende eller for kommende boligejere. Specielt i vort nuværende lavinflations-samfund er det signal af helt afgørende betydning. Det betyder også, at vi afviser Socialdemokratiets tanke om bruttobeskatning, som i praksis vil betyde, at man ikke har rentefradragsret i en stor del af indkomsten, således at rentefradragets værdi vil blive mindre, uden at skatten, som den enkelte familie reelt skal betale, er nedsat. Indførelse af bruttoskat vil slå bunden helt ud af ejendomsmarkedet, og det vil virke endog meget hårdt, dels fordi mange familier endnu ikke har overvundet de store omlægninger, de seneste store skatteomlægninger kombineret med den lave inflation, dels fordi boligmarkedet generelt endnu er meget trængt,

således at selv små ændringer kan få store følger.

Boligmarkedet har endnu ikke overvundet chokket i forbindelse med overgangen til lavinflation samtidig med skattereformen i 1986. Vi oplever stadig alt for mange tvangsauktioner, selv om tallet er faldende, og der står alt for mange huse tomme, selv om udviklingen i salget i de seneste måneder er gået klart den rigtige vej, bl.a. takket være de midlertidige boligpakker.

Det er ikke alle boligejere, der har det hårdt; tværtimod sidder mange, der oplevede den socialdemokratiske højinflations i 1960'erne, vældig godt i det, men specielt de mange yngre familier, der har købt bolig inden for de seneste 10 år, og inden boligmarkedet indrettede sig på de nye præmisser, er generelt utrolig hårdt spændt for økonomisk. Derfor er der ikke plads til nogen form for politisk slingrekurs nu. Det, der er behov for, er ro og stabilitet, således at trygheden omkring ejerboligen kan genskabes.

Det er det udgangspunkt, der har været afgørende for os i forhandlingerne om det netop indgåede forlig, og det udgangspunkt vil vi arbejde videre ud fra til efteråret, hvor vi forhåbentlig kan komme videre med de langsigtede mål i fase 2 af forliget ud fra ønsket om tryghed og stabilitet for alle boligtagere, ejere såvel som lejere.

Jeg skal tilføje, at vi vil stemme imod Fremskridtspartiets dagsordensforslag. På den måde, som Fremskridtspartiet har formuleret dagsordenen, har vi ikke andre muligheder. Visse elementer ville være i strid med forliget, hvis vi stemte for dem, andre elementer er vi direkte imod, f.eks. genindførelse af annuitetslånene; mikslånene er efter vores opfattelse en vældig gode låneform i et lavinflations-samfund.

Men egentlig har vi sympati for flere af dagsordenens øvrige elementer. Flere af dem vil vi gerne være med til at arbejde for skal kunne gennemføres, men det er jo desværre ikke så let, som det ser ud med denne dagsorden. Der er flere helt konkrete problemer, og det værste er økonomien i forslagene. Fremskridtspartiet har her fremsat ønske om forslag, der koster mange milliarder kroner, uden så meget som at antyde, hvor man vil tage pengene fra.

Vil Fremskridtspartiet overhovedet være med til at spare disse mange penge et andet

[Pernille Sams]

sted, og i så fald hvor, eller tager Fremskridtspartiet overhovedet ikke hensyn til den økonomiske virkelighed, vi lever i, når de skriver deres forslag? Vi håber, at Fremskridtspartiet i de kommende måneder lægger handling bag de gode hensigter og går ind i seriøse forhandlinger, hvor der også kan sættes penge og reel vilje bag ved ordene.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Må jeg ikke bare gøre fru Pernille Sams opmærksom på, at der ikke er sat beløb på. Der er i dagsordenen nævnt de instrumenter, man skal anvende, hvis man skal nedsætte boligernes boligudgifter.

Jeg tror da ikke, fru Pernille Sams og jeg kan være uenige om, at hvis formålet er at nedsætte boligernes boligudgifter, så er man nødt til at angribe de elementer, som indgår i boligudgifterne. Det er derfor, Fremskridtspartiet vender sig så meget imod den såkaldte boligpakke, som regeringen nu vedtager sammen med et andet flertal. Det er netop, fordi man dér ikke giver boligejerne lavere boligudgifter; man giver de rige boligejere nogle flere tilskud og gør dem endnu rigere, hvorimod man lader de fattige sejle deres egen sø.

I vores dagsordensforslag siger vi udtrykkeligt, at formålet er at give boligejerne lavere boligudgifter. Så må det flertal, der skal bære de forslag igennem, jo finde ud af, hvor mange penge der er at gøre godt med. Det var det, Fremskridtspartiet faktisk troede man havde lavet en aftale med regeringen om, nemlig at anvende de 1,2 mia. kr., som nu bliver anvendt til andet formål, selektivt til at lette boligudgifterne for de dårligst stillede boligejere. Derfor er der ikke tale om, at det er uanede milliardbeløb, der bliver lagt på bordet; der er tale om at anvise nogle veje til, hvordan man får nedbragt boligudgifterne. Dernæst må resten komme an på en forhandling om, hvor mange penge der er til stede; men vi troede faktisk, at den aftale allerede eksisterede.

I øvrigt vil jeg gerne henlede opmærksomheden på alle de ændringsforslag til finansloven, som er stillet, og hvor der ville kunne findes besparelser, selv om man gennemførte forslagene fuldt ud.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Altså, hvis man tager bare tre af de forslag, som Fremskridtspartiet har opregnet i deres forslag om motiveret dagsorden, kan man konstatere, at den permanente stempelfrihed vil koste omkring 1 mia. kr. om året, en afvikling af lejeværdibeskatningen vil koste omkring 8 mia. kr. om året, og en forhøjelse af standardfradraget – nu står der ikke, hvor meget det skal forhøjes til – vil da koste 2 eller 4 mia. kr. eller sådan noget i den stil. Så vi er da under alle omstændigheder oppe på to cifrede milliardbeløb, og jeg synes, som jeg sagde, at der er mange positive forslag i det her.

Men jeg ville da meget gerne have, at det ikke bare var et slag i luften, og at Fremskridtspartiet også ville være med til, at vi seriøst arbejdede mod nogle af disse ting. Så lad os tage en debat om det i den kommende folketingssamling.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Nu tror jeg nok, at fru Pernille Sams skal være den sidste herinde, der skal sige om andre, at de slår et slag i luften, for vi ved jo, hvordan fru Pernille Sams igennem hele efteråret, i valgkampen og igennem hele foråret har slået slag i luften omkring lejeværdinedsættelsen og fradrag for vedligeholdelse. Og hvad er det blevet til? Ingenting.

Fru Pernille Sams nævnte også i sin ordførertale, at hun ønskede en nedsættelse af lejeværdien. Det vil jeg også gerne – meget gerne endda – men jeg vil gerne spørge fru Pernille Sams: Hvor vil Det Konservative Folkeparti tage pengene fra? Vi ved alle sammen, at en total fjernelse af lejeværdien betyder 9 mia. kr., men hvor vil fru Pernille Sams tage pengene fra? For fru Pernille Sams nævnte selv lejeværdien i sit indlæg.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil gerne sige til fru Pernille Sams, så det ikke kan misforstås: Fremskridtspartiet har faktisk seriøst prøvet på at fordele disse 1,2 mia. kr. i masser af møder. Vi har siddet i timevis. Fremskridtspartiet gik så langt, at vi sagde til boligministeren: Jamen der er jo ingen, der kan få opfyldt alle deres ønsker her; lad os så,

[Kirsten Jacobsen]

selv om vi synes, at den tilskudsordning er inderlig vederstyggelig, i det mindste gå ind på tanken, hvis vi til gengæld kan få noget fremtidigt, noget langsigtet, noget permanent på leje-lovsområdet igennem, som skulle gennemføres til efteråret.

Men hver eneste gang, man under forhandlingerne kom til et punkt, som der var politik i – så var det ligegyldigt, om det var offentlig støtte til private andelsboliger, det var ligegyldigt, om det var hensættelse til vedligeholdelse, det var ligegyldigt, hvad det var – så skete der det, at Socialdemokratiet markerede. Hvis ikke Socialdemokratiet markerede, så markerede hr. Jørgen Estrup, og så kom der enten et udvalg eller en redegørelse.

Sådan var de forhandlinger. Det er grunden til, at der ikke kom nogen bukser ud af det skind. For til sidst var der nemlig kun det tilbage, som Fremskridtspartiet var inderligt imod, denne tåbelige tilskudsordning. Men det, der faktisk lå til grund for hele starten på det, var, at Fremskridtspartiet sammen med regeringen og finanslovsparterierne var blevet enige om, at man skulle forsøge selektivt at hjælpe boligejerne med disse 1,2 mia. kr.

At regeringen så går hen og lader Socialdemokratiet fordele dem til diverse beskæftigelsesarbejder af mere eller mindre effekt og til de rige boligejere osv., det er en helt anden side af sagen. Vi har forsøgt seriøst i timevis, men vi gør det gerne igen.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Til fru Bente Juncker, som siger, at det er slag i luften, når jeg siger, at Det Konservative Folkeparti går ind for en lejeværdinedsættelse og for fradrag for dokumenteret vedligeholdelse: Jamen jeg kan slet ikke forstå, hvordan man kan kalde det slag i luften. Nu får vi så ikke dokumenterede vedligeholdelsesfradrag, men vi får en tilskudsordning i stedet for; det kan man vel ikke kalde slag i luften. CD er i hvert fald også selv gået ind for det i stedet for deres forslag om en fradragsordning, som jo også har eksisteret i flere år. Så jeg kan ikke se, at det er slag i luften. Og de er i hvert fald fuldt finansierede, i modsætning til det andet.

Fru Bente Juncker siger også, at det er utroværdigt, når jeg nævner lejeværdinedsættelsen, men sagen er, at vi mener det. Sagen er også, at

vi inddrog det i de forhandlinger, vi netop har haft, uden at kunne få flertal for det, og det bøjer vi os for. Men det er da stadig væk et punkt, som vi ønsker at arbejde for, og derfor har jeg også knyttet den kommentar til Fremskridtspartiets forslag.

Fru Bente Juncker spørger også, hvor vi vil tage pengene fra, siden vi kan tillade os at komme med et sådant forslag. Så vil jeg godt sige, at hvis jeg stillede det som et motiveret dagsordningsforslag, eller hvis jeg stillede det som lovforslag, så ville jeg bestemt også anvise finansiering, for jeg opfatter alt andet som utroværdigt. Når man ved, hvor hårdt spændt for vi er økonomisk, så kan man ikke komme med forslag uden at ville være med til at finansiere deres økonomiske virkninger.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det er en dårlig skik at referere fra forhandlinger, medmindre det er noget, man selv har bragt direkte frem, så det kun er ens egne udtalelser, man refererer. Men det er en endnu dårligere skik, hvis det, man refererer af egne udtalelser, ikke er korrekt.

Derfor vil jeg gerne bede fru Pernille Sams om at trække det tilbage om, at der skulle have været forhandlet om en nedsættelse af lejeværdibeskatningen. Der har ikke været forhandlet om det, mens jeg har været til stede.

Jeg vil i øvrigt nok sige, at det var dog en besynderlig ting, at man på baggrund af penge, der var afsat over en 2-årig periode, skulle forhandle en permanent nedsættelse af beskatningen. Det har jeg aldrig forstået var god finanspolitik. Jeg synes, fru Pernille Sams skulle spørge finansministeren, om det er den måde, regeringen fører finanspolitik på.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil også gerne bede fru Pernille Sams om at oplyse over for mig, hvornår lejeværdi har været inddraget i forhandlingerne; det er i hvert fald ikke på tidspunkter, hvor jeg har deltaget i møderne, og på de sidste møder, som jeg ikke deltog i, men hvor Socialdemokratiet deltog, tror jeg, man var kommet så langt frem til snoren, at det ikke var det, man koncentrerede sig om.

[Kirsten Jacobsen]

Men når fru Pernille Sams siger, at det dagsordensforslag fra Fremskridtspartiet er utroværdigt, så vil jeg minde fru Pernille Sams om alle de artikler, som fru Pernille Sams har diverteret os andre med, og hvor statsministeren har måttet gå i både fjernsynet og til Ritzau for at skyde fru Pernille Sams' balloner ned, som jo faktisk er indeholdt i Fremskridtspartiets dagsordensforslag.

Fremskridtspartiet har massevis af besparelsesforslag, som oven i købet vil kunne dække en fuld finansiering, men som jeg sagde før: Da var Fremskridtspartiet gået så langt, at det, vi først skulle nedsætte boligernes boligudgifter med, var 1,2 mia. kr. Det, det handler om, er, at det blev de ikke brugt til; de blev brugt til alt muligt andet.

Så vil jeg gerne spørge fru Pernille Sams – jeg kan huske bl.a. en artikel, hvor fru Pernille Sams kaldte lejeværdien for misundelsesskat og meget andet – har fru Pernille Sams ændret opfattelse på det punkt? Men allerhelst vil jeg vide, hvornår lejeværdibeskatningen var inddraget i forhandlingerne.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Jeg vil ligesom de øvrige to ordførere gerne vide, hvornår lejeværdibeskatningen har været inddraget i forhandlingerne. Jeg er i den situation, at jeg ikke har deltaget i alle møderne, og der kunne jo være smuttet et eller andet. Men jeg har i hvert tilfælde læst det fortrolige udkast, som boligministeren sendte ud til mig, nemlig førsteudkastet, og i det stod der intet om nogen som helst lejeværdinedsættelse eller nogen som helst forsøgsordning eller nogen som helst ordning for, at man skulle gå ind og fjerne lejeværdien permanent.

Det er jo luftig tale, og det er jo også luftig tale, når fru Pernille Sams siger om fradrag for vedligeholdelse, at det havde Det Konservative Folkeparti gerne set. Og endnu mere luftigt bliver det, når samme fru Pernille Sams den dag, boligforliget er indgået, udsender en pressemeddelelse, hvori der står, at Det Konservative Folkeparti hellere havde set en fradragsordning. Jamen så vil jeg gerne spørge fru Pernille Sams: Har Det Konservative Folkeparti intet at sige i den regering? For hvis regeringen var gået ind for forslaget, hvis CD var gået ind for forslaget, så havde Socialdemokratiet naturligvis været nødt til at bøj sig.

Den fg. formand (Stavad):

Fru Pernille Sams for en forhåbentlig sidste kort bemærkning i denne runde.

(Kort bemærkning).

Pernille Sams (KF):

Til hr. Jørgen Estrup vil jeg gerne starte med at sige, at jeg kun har refereret mine egne kommentarer fra forhandlingerne; jeg kunne ikke drømme om andet, og jeg vil under ingen omstændigheder trække tilbage, at vi har inddraget i forhandlingerne, at vi ønskede, at de bl.a. skulle indebære, at man forhandlede om en lejeværdinedsættelse. På de første to møder, hvor jeg repræsenterede mit parti hos boligministeren, nævnte jeg, at det var et af vores ønsker her, så det kunne jeg ikke drømme om at trække tilbage.

Jeg kan endda gøre det så konkret, at jeg opstillede to muligheder, enten en generel nedsættelse eller en konkret fjernelse af lejeværdien for pensionister, som i alt kun kostede 700 mio. kr., og som sagtens kunne være indeholdt i de beløb, der her var til rådighed.

Og til fru Bente Juncker kan jeg bare sige: Jeg har ikke ændret opfattelse af lejeværdien i forhold til det, jeg har skrevet, og jeg agter heller ikke at gøre det. Det var også derfor, jeg udtalte mig principielt positivt om Fremskridtspartiets forslag på det punkt, men opfordrede til, at vi gik mere konstruktivt til værks, så vi også kunne få noget ud af det.

Peter Brixtofte (V):

Indledningsvis vil jeg takke de partier, som er gået med i en aftale om den boligpolitiske handlingsplan, dvs. det gamle firkløver og Socialdemokratiet. Der er jo ikke nogen tvivl om, at de ting, som er aftalt, under ét vil gavne boligmarkedet.

I den forbindelse er der særlig grund til at rose Centrum-Demokraterne, som jo først og mest vedvarende har talt om, at det var vigtigt at stimulere forbedringsarbejder og vedligeholdelsesarbejder i egen bolig. Det er faktisk den tankegang, som nu slår igennem, ganske vist ikke som et fradrag, men som et tilskud.

Det har også været rart at se, at Socialdemokratiet har været indstillet på at gå med til en politik, som gavner boligbyggeriet, i hvert fald den del af det, som gør, at vi kan bevare vores

[Peter Brixtofte]

boliger i en noget bedre stand, end der hidtil var lagt op til.

Når det er sagt – jeg tør jo næsten ikke sige det, men jeg vil alligevel sige, at alle boligpolitiske problemer ikke er løst med dette forlig. Jeg tør godt sige, når De Radikale ikke er med i det, at der stadig væk er nogle uløste problemer tilbage; jeg har oven i købet forstået, at det er Det Radikale Venstre særdeles enig i. Jeg vil også sige, at Venstre respekterer den holdning, som Det Radikale Venstre har til boligpolitikken. Venstre er ikke altid enig, specielt når det gælder ejerboligernes forhold, men ikke desto mindre respekterer vi, at Det Radikale Venstre har en konsekvent boligpolitik.

Men det er jo fru Kirsten Jacobsen, der har ført sig specielt frem i denne sag. Jeg synes da også, det er en ærlig sag, at Fremskridtspartiet kæmper for de synspunkter, som ligger i den dagsorden. Det er da helt fornuftigt, at et parti stiller op, hvad partiet ønsker at arbejde for, og så formulerer det som en dagsorden. Og fru Kirsten Jacobsen ved også udmærket godt, at der er andre politiske partier her i Folketinget, som også gerne vil arbejde i den retning, som er anført i dagsordenen.

Men jeg tror også, fru Kirsten Jacobsen ved, at i sidste ende gælder det om at tælle mandater, og det gælder om at have flertal for nogle synspunkter, og det er efter Venstres opfattelse bedre med nogle mindre resultater frem for nogle tomme demonstrationer. Dermed ikke sagt, at fru Kirsten Jacobsens dagsorden er tom demonstration, for det er jo et ærligt udtryk for Fremskridtspartiets holdning. Men Venstre vil stemme imod den dagsorden ud fra den begrundelse, at den økonomisk set ikke kan gennemføres; der er ikke pengene til det, og der er heller ikke mandaterne til det.

Hvis man skal se på nogle positive tegn i udviklingen, så vil jeg godt fremhæve, at renten er faldet, og at man med en rentelettelser har fået bedre vilkår for byggeriet. Jeg tror faktisk, at renten skal endnu længere ned, for at vi for alvor også kan få gang i den del af byggeriet, der hedder ejerboligbyggeriet. Men det er gået i den rigtige retning.

Så vil jeg derudover gøre opmærksom på, at den netop offentliggjorte skattepolitiske redogørelse på side 46 oplyser, hvorledes udviklingen har været i det, der hedder nettooverskud af egen bolig. Det er sådan, at i 1988 udgjorde

det samlede beløb 14,8 mia. kr., og i 1991 udgør beløbet 12,7 mia. kr. Det vil sige, at der er sket et fald på 2,1 mia. kr. af den nettoindtægt, man skal tage med på sin selvangivelse, når man ejer egen bolig. Hvis man omregner det til en skatteværdi, svarer det rent faktisk til, at beskatningen af ejerboligerne er faldet med måske 1,2-1,3 mia. kr. Det er så ikke, fordi Folketinget har vedtaget at sætte lejeværdien ned, men fordi vurderingerne er faldet. Men for den enkelte boligejer er konsekvensen jo den samme, nemlig at lejeværdien af egen bolig rent faktisk er faldet ganske pænt af sig selv i løbet af de sidste 3 år.

Derfor – ved siden af at man har fået en lavere rente, og at man har fået en lavere lejeværdi, så har man nu også fået et tilskud til vedligeholdelsesarbejder, som gør, at man også her kan få tilskud, såfremt man ønsker at holde boligen ved lige.

Så vil Venstre gerne føje til, at Venstre vil værne om rentefradragsretten og rentefradragsrettens skattemæssige værdi. Hvis man kombinerer alle disse ting – en lavere rente, en lavere lejeværdi og bedre forhold for dem, der vil vedligeholde deres bolig – med, at rentefradragsrettens skattemæssige værdi kan bevares, så burde der være baggrund for, at vi gradvis får et bedre ejendomsmarked.

I den forbindelse vil jeg gerne nævne, at Venstre er optaget af dette område, og at vi ønsker fortsat at arbejde for de synspunkter, at vi også her i landet skal have ordentlige ejerboliger, at der skal være ordentlige økonomiske vilkår for ejerboligerne, og at vi i løbet af kortere tid gerne skulle kunne få et boligbyggeri, hvor ejerboligen udgør en større andel af det samlede boligbyggeri.

Vi er endnu langt fra det. Det er desværre stadig væk sådan, at langt den overvejende del af boligbyggeriet er på statsstøtte, og det er da beklageligt. Men vi håber, at vi, såfremt de tendenser, der her er gjort rede for, kan fortsætte, i løbet af en periode igen kan få normaliseret boligbyggeriet.

Til allersidst vil jeg give udtryk for den holdning, at det at have en ejerbolig ikke har noget at gøre med, at man er kapitalist eller på anden måde skal score nogle store gevinster – det kan man i hvert fald ikke sige man har gjort i de seneste år, tværtimod har man tabt. Men det at have sin egen bolig er også udtryk for en livs-

[Peter Brixtofte]

holdning: at man har sit eget, og at man gør noget for at holde det ved lige, fordi det er ens eget. Det i sig selv gør, at man kan bevare en bedre boligstandard. Derfor ønsker Venstre, at der bliver mulighed for, at vi kan få bygget flere ejerboliger i de kommende år, og derfor vil vi arbejde alt, hvad vi kan, for at nå denne målsætning.

Nu ved jeg godt, at det ligger fru Kirsten Jacobsen fjernt at have indledt et politisk drilleri, for det fører jo ikke til noget, og jeg ved, at Fremskridtspartiet har vendt sig mod alt det dér, der foregår med, at man driller hinanden. Jeg synes, vi skal sige det reelt, som det er fra Venstres side: Vi ønsker at forbedre forholdene for ejerboligerne, men vi er opmærksom på de mandatforhold, der er, og vi tager udgangspunkt i det. Bliver der bedre tider en dag med mandaterne, ja, så bliver der måske også bedre tider for ejerboligerne.

(Kort bemærkning),

Kirsten Jacobsen (FP):

Hr. Peter Brixtofte har helt ret; altså politisk drilleri kunne aldrig falde mig ind.

Men hr. Peter Brixtofte opholdt sig meget ved, at små skridt var bedre end tomme demonstrationer; det skal jeg være den første til at give hr. Peter Brixtofte ret i.

Hr. Peter Brixtofte sagde, der var ikke penge, og der var heller ikke mandater. Jeg er nødt til at minde hr. Peter Brixtofte om den aftale, hvorefter der både var penge, nemlig 1,2 mia. kr., plus mandater, nemlig finanslovspartierne plus Fremskridtspartiet. Hvis de mandater kunne have fordelt pengene bedre og i enighed, kunne man have fået gjort stempelafgiftsfritagelsen permanent; det var der både penge til, hr. Peter Brixtofte, og det var der også mandater til. Men regeringen valgte som sædvanlig ikke at holde fast.

Holger K. Nielsen (SF):

Hvis der kom en marsmand ned her og overværede boligdebatten i Folketinget, så ville marsmanden tro, at alle danskere bor i ejerboliger, at alle boligejere har problemer, og at det i øvrigt er det, som boligpolitik drejer sig om. Hver gang vi har forespørgselsdebatter her i Folketinget om boligpolitik, næsten hver gang vi har noget om boligpolitik, så er det ejerboligernes frygtelige situation, vi snakker om. Det er jo helt urimeligt.

Vi er helt med på, at der er boligejere, der har problemer, boligejere, der har været så uheldige at købe på det forkerte tidspunkt, som er blevet ramt af stagnationen på boligmarkedet; der er faktisk boligejere, der har vanskeligheder. Men det har altså noget at gøre med det boliglotteri, som er blevet et modeord i boligdiskussionen – det var jo Ølgaardrapporten, der i første omgang lancerede det, og det refererede dengang kun til lejeboligsektoren.

Men sandheden er jo, at der er lige så meget boliglotteri i ejerboligsektoren, alt efter hvornår du kom ind på ejerboligmarkedet, hvor der i høj grad er tale om nogle generationsmæssige spændinger, alt efter om du har været så heldig at komme ud på ejerboligmarkedet engang i 1970'erne eller måske før da, eller på et senere tidspunkt her sidst i 1980'erne. Det er det, det drejer sig om. Du kan have to helt ens huse liggende ved siden af hinanden, den ene har købt sit hus for 20 år siden, den anden har købt sit hus for 2 år siden, de bor i helt ens huse – de har huslejer og økonomiske vilkår, der er vidt forskellige.

Det boliglotteri kunne jeg godt tænke mig at man diskuterede lidt her i Folketinget, men det er nok et fromt ønske, for når man hører på debatten her i dag, drejer det sig jo kun om, at de forskellige partier, der mener, de har nogle specielle vælgermæssige interesser i forhold til parcelhusejerne, overgår hinanden i, hvad de vil gøre for boligejerne.

Det er også derfor, vi har den diskussion i dag, CD, De Konservative, Venstre og alle de dér partier skal overgå hinanden med hensyn til, hvad de vil, og så har vi en drilledagsorden, eller hvad man kan kalde den. Marsmanden må jo tænke: De dér danskere, de er jo lidt skøre i hovedet, at de diskuterer på den måde.

Jeg vil godt nævne nogle ting, som jeg indrømmer slet ikke har været inde i debatten, men som jeg alligevel synes er lidt vigtige. Vi er villige til at gøre noget for de boligejere, der har problemer – og det har har vi sagt ved flere lejligheder – forudsat at de velstillede boligejere er med til at betale gildet; for det er sådan, at der stadig væk er folk, der tjener godt på at sælge deres hus. Der er også folk, der taber på at sælge deres hus, det er helt korrekt, men der er også folk, der tjener ganske godt på det. Vi har haft et formuefald i ejerboligsektoren de sidste år, javel, men det skal så sandelig ses i forhold

[Holger K. Nielsen]

til de enorme formuestigninger, der fandt sted i 1970'erne og i dele af 1980'erne, og hvis man vil være med til at lave solidarisk omfordeling mellem boligejerne, således at de, der sidder ganske godt i det, er med til at bidrage til, at de boligejere, der er i klemme, får lettet deres forhold, så er vi med på den.

Men det forstår jeg er helt uden for diskussionen her i folketingssalen. Der drejer det sig bare om at give store løfter til boligejerne over én kam; det synes vi er absolut meningsløst. Og det betyder også, at man skal snakke langsigtet boligpolitik og ejerboligpolitik.

Jeg mener bestemt, at det er legitimt at bo i sin egen bolig. Jeg er helt enig med hr. Peter Brixtofte i, at man ikke er kapitalist, fordi man bor i sin egen bolig. Vel er man da ej. Det er en boligform, som mange ønsker. Det er helt i orden, men jeg synes, det er ret vigtigt, at vi får fjernet lotterielementet og spekulationsmulighederne. De er der stadig væk. Selv om der i øjeblikket er lavkonjunktur på ejerboligmarkedet, så er der stadig væk spekulationsmuligheder, og det er også derfor, at mange køber bolig.

Det synes jeg vi skal tage en diskussion om og måske også om den tanke om spekulationsfrie ejerboliger, som den socialdemokratiske partiformand var ude med for nogle år siden. Jeg forstår ikke, hvorfor Socialdemokraterne ikke har viderebearbejdet den tanke. Det var da værd at tage en diskussion om det for at få nogle andre boligformer.

Vi har en vældig god boligmasse i dette land, ikke mindst i ejerboligsektoren, men den bliver udnyttet elendigt i øjeblikket. Der er de kendte generationsmæssige problemer, hvor de yngre børnefamilier, der godt vil ind, ikke har råd til det, samtidig med at der bor mange, som godt vil ud, og det har de heller ikke råd til. Det er ikke et spørgsmål om stempelafgifter, det er nogle helt andre, fundamentale ting i den totale boligpolitik, vi skal diskutere. Den fordeling af ejerboligmassen vil jeg da godt have en diskussion om, også meget fordomsfrit, men så skal vi også have en reel diskussion, som inddrager nogle af spekulationsgevinsterne.

Et tema, som mange – herunder også vi – har taget op, er: Hvorfor ikke diskutere omdannelse af ejerboliger til lejeboliger? Ikke sådan, at man skal gøre hele ejerboligsektoren til almennyttige boliger, nej, det tænker vi ikke på. Jeg kan nævne eksemplet: Der er en boligejer, der

kommer på tvangsauktion. Hans alternativ er at komme ind i en ny almennyttig bolig, som måske koster 1 mio. kr. at opføre. Ville det ikke være mere fornuftigt, at man omdannede hans eksisterende bolig, der kan sælges for ½ mio. kr., til almennyttig bolig i stedet for? Så er manden glad, samfundet sparer nogle penge, og vi får en meget bedre fordeling af den eksisterende boligmasse. Jeg synes, at det er sund fornuft, og jeg håber faktisk på, at der er en mulighed for, at vi kan få fremmet de tanker til efteråret.

Men alt i alt synes jeg, at denne debat afspejler den lidt absurde situation, hvor partierne i midten vil overgå hinanden med guld og grønne skove i forhold til boligejerne. Derfor kan vi selvfølgelig heller ikke stemme for dagsordensforslaget fra Fremskridtspartiet, men vil man have en virkelig grundlæggende ejerboligdiskussion, som sættes i sammenhæng med den samlede boligpolitik, så er vi til enhver tid med på den.

Kim Behnke (FP):

På trods af at det for SF er vigtigt at tale lejernes sag, og det skal være dem tilladt og er legitimt, så skal SF og resten af Folketinget ikke glemme, hvad der egentlig var baggrunden for, at vi for halvandet års tid siden vedtog en midlertidig boligpakke med nogle regler om, at stempelafgifterne ikke skulle betales, og forskellige andre ændringer af realkreditlov osv. Hvad var årsagen til det? Ja, det var, at vi kunne konstatere, at antallet af tvangsauktioner ikke alene var meget højt, men det var stigende.

Vi kunne konstatere, at tusindvis af familier enten allerede var ude i økonomisk uføre eller var på vej til at komme i økonomisk uføre. Vi mente dengang, og vi mener fortsat, at man ikke kan tillade sig som Folketing, som ansvarligt parlament, at se bort fra det, som om det ikke er noget problem, for det er det. Det er i den grad et sygdomstegn i et samfund, at folk må gå fra hus og hjem, fordi de ikke har råd til at bo der længere.

Årsagen til at folk var kommet i det uføre, har vi tit diskuteret i Folketinget. Der er dem, der mener, at det var dårlig vejledning fra banker og realkreditinstitutter, og vi er nogle andre, der mener, at problemerne startede med vedtagelsen af skattereformen. Problemerne blev så forstærket i forbindelse med vedtagelsen af renteaftgiftslovgivningen. Begge dele var

[Kim Behnke]

med til at sparke det grundlag væk, som familierne havde for deres boligøkonomi, og så fik vi problemerne.

Men der kom jo også en løsning: Vi fik afskaffet stempelafgiften for en periode, og vi fik samtidig ændret en række andre love, og det var med til at skabe den mobilitet, som er nødvendig i det samfund, vi lever i i øjeblikket med arbejdsløshed og andre problemer.

Vi fik også hul på bylden i boligmarkedet. Vi kan i øjeblikket læse om, at man i realkreditinstitutterne for første gang i mange år ikke længe har en tilgang af tvangsauktionstruede eller tvangsauktionsramte boliger, som de ikke ved hvad de skal gøre ved. Vi kan læse, at man nu begynder at kunne konstatere, at man har et salg af boligerne, og at mængden af tvangsauktioner er faldende. Vi kan få at vide fra ejendomsmæglerne, at der igen er kommet gang i salget. Vi kan konstatere, at folk begynder at kunne se, at det hjælper nu, der er håb forude, nu kan også deres hus blive solgt, så deres privatøkonomi kan blive genetableret.

Så når vi frem til situationen omkring de boligforhandlinger, der var. Udgangspunktet fra vores side var ganske utvetydigt, at de ting, der var sat i gang omkring stempelfriheden, ikke i sig selv var nok, fordi de var ganske målrettede imod at forhindre en stigning i antallet af tvangsauktioner. De var ganske målrettede imod at få de truede familiers privatøkonomi rettet op igen, men der var selvfølgelig ikke nogen langsigtet boligpolitik i at have afskaffet stempelafgiften. Derfor gik vi til boligforhandlingerne med det ønske endelig langt om længe at få en langsigtet boligpolitik her i landet. Resultatet er behandlet i dag i form af en stribe konkrete lovforslag.

Og hvad kan man så konkludere? Ja, for det første er der ikke noget at hente for de mange familier, som stadig væk står – tillad mig udtrykket – med den ene fod på et stykke våd håndsæbe og den anden fod på en tvangsauktion. Nu er der ikke længere stempelfrihed, nu er der ikke længere mulighed for lettere at få boligerne omsat.

Det er altid svært at spå, især om fremtiden, men ikke desto mindre vil vi desværre komme til at opleve, at ejendomsmæglerne nu vil melde tilbage, at det igen bliver sværere at sælge husene. Kreditforeningerne vil fortælle, at antallet af tvangsauktionsramte boliger igen stiger

og de har svært ved at komme af med dem. Og der vil, som vi jo også har diskuteret her i Folketinget, rundt omkring ved retterne igen blive problemer med, at tilgangen af tvangsauktioner er så stor, at man kommer op på nogle ufor-skammet lange ekspeditionstider, der er med til at gøre det endnu værre for privatfamilierne. Det er konsekvensen af, at man fuldstændig fjerner den midlertidige boligpakke.

Men er der så ikke noget i den nye boligpakke, der kan tilgodese de familier? Nej, det er der ikke. Den familie, der hver eneste gang de skal afregne til kreditforeningerne og til bankerne skal skrabe hver eneste krone sammen for at kunne blive boende i deres hus, er jo ikke en familie, der så meget som drømmer om at skulle have et nyt badeværelse, foretage en gennemreovering af huset, sørge for ekstra isole-ring osv. Nej, de kæmper bare for at kunne blive i deres hus, og de, der kæmper for at blive i deres hus, bliver nu ladet i stikken som følge af det boligforlig, der er indgået. Der er intet til dem. Skødestempellempelse og at man kan få lov til at ombytte 20-årige lån til 30-årige osv. er ikke noget, der hjælper dem med de økonomiske problemer omkring deres ejerbolig.

Så kan vi selvfølgelig godt diskutere med SF, om det ikke også er vigtigt at gøre noget for dem, der bor i en lejebolig. Men man er jo altså i den lidt bedre situation, når man bor i en lejebolig og betaler sin husleje, at huslejen er fastsat efter ganske stramme regler; men er man boligejer, ja, så er der jagtsæson hele året rundt, så kan det ene politiske forlig efter det andet uden problemer sparke økonomien væk under folk. Det er efter vores mening simpelt hen utilgiveligt.

Selv om det ikke i sig selv er andet end symptombehandling, har Fremskridtspartiet tidligere fremsat meget præcise forslag gående ud på, hvordan vi da i det mindste kan hjælpe folk en lille smule, nemlig forslaget om at indføre en ordning med frivillige tvangsauktioner, så man ikke skal vente 1-2 år eller måske endnu længere, før man kan få en tvangsauktion gennemført med deraf følgende store ekstra omkostninger, renteudgifter osv., men det forslag har ingen interesse haft i Folketinget. Det forslag bliver måske allerede i dette efterår, men i hvert fald til næste år, desværre endnu en gang en ubehagelig nødvendighed, når antallet af tvangsauktioner efter vores mening kommer til at stige igen

[Kim Behnke]

som følge af, at man nu afskaffer den midlertidige boligpakke.

For os at se mangler det langsigtede perspektiv i dansk boligpolitik fuldstændigt. Vi mangler det perspektiv, som kunne gøre, at man i familierne igen kunne sætte sig ned og sige: Så, nu er vores bolig i hvert fald et sikkert ståsted for familien både økonomisk og rent fysisk. Vores vigtigste anklage mod de partier, der har indgået det boligpolitiske forlig, er, at man ikke giver folk mulighed for at få troen tilbage, troen på, at i hvert fald deres bolig er en sikker platform i deres tilværelse. Så kan det være lejebolig eller ejerbolig, men det er rent faktisk dem med ejerboligerne, der har haft langt de største problemer og været længst ude rent økonomisk i forhold til tvangsauktioner osv. Det mangler, og det er vores anklage mod dem, der har indgået boligforliget.

Vi havde gerne set, at man havde taget fat på de skatteproblemer, der er, men vi blev jo belært om, at det var skatteforhandlinger, og det var ikke det, der var tale om, nej, det, man skulle snakke om, var boligpolitik. Men boligpolitik og skattepolitik hænger uløseligt sammen, særlig når det drejer sig om ejerboligfolket, og derfor må det være en regerings pligt, når man kan konstatere, at så mange af landets borgere er i økonomisk uføre – og vel at mærke ikke økonomisk uføre, der er selvskabt, men økonomisk uføre, der er politisk skabt – at sørge for at komme med nogle initiativer.

Nu foreligger dette her boligforlig, og vi er jo godt klar over, at når sådan et politisk forlig foreligger, er det ikke til at få ændret lige med det samme. Derfor skal vi i forbindelse med denne forespørgselsdebat, når nu skatteministeren er til stede, anmode om, at man meget hurtigt kommer i gang med seriøse skatteforhandlinger igen, så folk kan få at vide, hvad de har at rette sig efter. På et tidspunkt i de boligforhandlinger, der har været ført, blev det diskuteret, om man blandt de politiske partier skulle aftale, at man ikke skulle pille ved rentefradragsretten. Vi er kedde af, at man ikke engang kunne blive enige om det.

(Kort bemærkning).

Baadsgaard (S):

Vi har hørt det nogle gange både fra ordføreren for forespørgerne og fra Fremskridtspartiets ordfører, at dette drejer sig om boligejerne

og boligejerne alene, fordi det nu er deres penge.

Vi har hele tiden hævdet, at skal vi føre en afbalanceret boligpolitik, så skal vi selvfølgelig tage hensyn til begge parter. Derfor vil jeg gerne spørge hr. Kim Behnke, om hr. Kim Behnke tror, at lejernes vilkår er uproblematiske. Ved hr. Kim Behnke ikke, at lejernes huslejer stiger og er steget 6-7 pct. om året igennem de seneste år, også i det sidste år? Men man har så vældig ondt af boligejerne!

Vi har taget og vil stadig væk tage situationen alvorligt, og vi har fremsat vores forslag til afhjælpning af den situation, som nogle boligejere er bragt i, men jeg kan ikke lade være med at tænke på, om det nu også er alle boligejere. Er det også mig? Skal jeg også have 8.000-9.000 kr. i skattelettelse, når jeg har købt hus i 1966 og sidder for omkring 3.000 kr. i et hus på et par hundrede kvadratmeter? Skal jeg virkelig have lettelse? Er det Fremskridtspartiets politik, at jeg skal have 8.000-9.000 kr. ned i foret for at lette min boligsituation?

Jeg har et andet spørgsmål om stempelafgiften, der skulle være så god for de betrængte boligejere, hvorimod en tilskudsordning kun er for de rige. Jamen, hvis jeg og de mange boligejere, der ikke har nogen problemer, handler hus, får vi så ikke gavn af stempelafgiftslettelsen, hvis den blev videreført, som Fremskridtspartiet gerne vil? Er det efter de tanker, Fremskridtspartiet gør sig, kun de dårligst stillede bolighandel, der skulle være fritaget?

Jeg har forstået det sådan, at det skulle gælde alle, men så får vi vel det samme forhold dér, som man påstår gælder for tilskudsordningen: Den gælder alle de boligejere, der vil udnytte det, og det er altså alle dem, der vil handle, der vil få glæde af en stempelafgiftsfritagelse, helt uanset om de har behov for det eller ej.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg er glad for, at hr. Baadsgaards spørgsmål giver mig anledning til at oplyse, som det jo bl.a. har været diskuteret her i Folketinget i forbindelse med problemerne med eksplosionen i overførselsindkomsterne, at nogle af de overførselsindkomster, vi har her i landet, jo er den meget høje grad af tilskud til dem, der bor i lejebolig. Over halvdelen af dem, der bor i lejeboliger, får størsteparten af de tilskud, der bliver

[Kim Behnke]

udbetalt, som tilskud til selve huslejebetalingen.

I det øjeblik omkostningerne ved at bo i en lejebolig stiger, så følger tilskuddene med. I det øjeblik Folketinget vedtager skattelove og andre stramninger, som betyder, at de, der bor i ejerbolig, får deres privatøkonomi ødelagt, er der ingen tilskud at hente nogen steder, og det bør der heller ikke være, for tilskud er af det onde.

Når hr. Baadsgaard spørger, om det er personer som hr. Baadsgaard, der nu skal have gaver på 8.000-9.000 kr. efter Fremskridtspartiets mening, ved jeg ikke, om hr. Baadsgaard er tvangsauktionstruet eller hr. Baadsgaard har planer om at sælge sit hus. Problemet er jo, at vi har haft en kolossal ophobning af ejendomme, der ikke kunne sælges, med det resultat, at vi har mobilitetsproblemer, så at de, der nødtvungen skal have solgt deres hus, ikke kan få det solgt, fordi markedet er overfyldt.

For mit eget vedkommende har jeg en bekendt, som på grund af sit arbejde måtte flytte til Sjælland, og som i 3½ år hang på et hus i Silkeborg, som han ikke kunne komme af med. Det var ved totalt at pulverisere den families økonomi at hænge på to huse. Det kunne ikke sælges, for hoben af huse, der var til salg i det område, var alt for stor.

Det, der har været formålet med, at vi har haft stempel fritagelsen, er, at vi skulle se at få afviklet den pukkel, og nu, hvor vi endelig langt om længe er kommet i gang med det, så stopper man fritagelsen. Det er utilgiveligt.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Hr. Baadsgaard ved jo udmærket godt, at stempel fritagelsen hjælper de dårligst stillede boligejere mest, fordi stempel fritagelsen giver flere kontante penge i forbindelse med en handel.

Jeg vil da ikke afvise, at stempel fritagelsen også gavner dem, der ikke har brug for det. Det var jo netop derfor, at Fremskridtspartiet sammen med finanslovsparterne indgik den aftale, som vi troede skulle gælde, nemlig at man selektivt skulle fordele disse 1,2 mia. kr. til de boligejere, som var dårligst stillet. Det var netop, fordi vi vidste, der var begrænsede midler til rådighed, og når der var begrænsede midler til rådighed, havde Fremskridtspartiet den hold-

ning, at så skulle vi kanalisere pengene derhen, hvor der var mest brug for dem.

Det betyder på den anden side ikke, at Fremskridtspartiet ikke synes, at skattereformen og alle de andre dårligdomme, som man har hældt ned over boligejere i al almindelighed, burde lempes for alle, men det er en helt anden side af sagen.

Men når hr. Baadsgaard spørger, om ikke stempel fritagelsen også ville gavne dem, der ikke er dårligt stillede, kan jeg jo kun bekræfte, at det ville den, men vi ønskede noget andet. At gøre stempelafgiftsfritagelsen permanent var kun en musefælde klausul, men den fik regeringen sig også moveret ud af.

Bente Juncker (CD):

Jeg vil gerne sige til fru Kirsten Jacobsen, der taler meget om de 1,2 mia. kr., fru Kirsten Jacobsen har skaffet, at jeg indrømmer gerne, at fru Kirsten Jacobsen måske har skubbet lidt på, men da statens husholdningsregnskab skulle vedtages her i salen, var fru Kirsten Jacobsen jo ikke med, og så kan man altså ikke stå og sige, at man har skaffet 1,2 mia. kr. til boligejerne, når man ikke ville stemme ja til finansloven ved den endelige afstemning.

Centrum-Demokraterne er som sagt med i den boligpolitiske aftale, som er lavet sammen med regeringen, Socialdemokratiet og Kristeligt Folkeparti. Det er ikke, fordi vi har fået de store synspunkter igennem i den aftale; vi havde hellere set en fradragsordning fremfor en tilskudsordning, men vi håber, at det boligpolitiske tiltag, der er taget omkring fase 1 og fase 2, bliver til gavn for både ejere og lejere. Vi håber, at der på det boligpolitiske område i den kommende tid ikke kommer de store udsving i huslejen for hverken lejere eller ejere.

Jeg må nok sige, at regeringen ikke har svaret så meget på det, som forespørgslen egentlig drejer sig om. Det, der ligger bag forespørgslen, har regeringen egentlig heller ikke svaret på. Regeringen siger intet om lejeværdi eller grundskatter. Regeringen taler om, at man vil fastholde rentefradraget, og det er vi glade for i CD, men man siger intet om, om man på lidt længere sigt vil se på lejeværdien eller på grundskatterne, dvs. de borgerlige mål, som regeringsparterne egentlig burde have. Både Venstre og Konservative har jo de ting på deres program. Venstre har et langt boligpolitisk pro-

[Bente Juncker]

gram på 8-10 punkter, hvor alle disse flagskibe står. Nu har den borgerlige regering siddet i 8-9 år, og den har på intet tidspunkt turdet fremsætte noget forslag her i salen, fordi den var afhængig af Det Radikale Venstre.

Det skuffer mig, at regeringen end ikke kan nævne i sin tale her i dag, at man stadig væk har lejeværdi og grundskatter for øje, og jeg vil gerne spørge ministeren – hvis han ellers har tid til at høre efter, hvad ordførerne siger her fra talerstolen – om lejeværdi og grundskatter stadig er noget, som har regeringens bevågenhed.

For vi har jo alle sammen skyld, vil jeg sige, vi, der lavede skattereformen i 1985. Vi ved jo alle sammen, hvad det er, der knirker, og det var jo ganske rigtigt det, hr. Kim Behnke var inde på i sit ordførerindlæg her. Vi ved jo, at det er de stramninger på rentefradraget, der lå i skattereformen, vi har fået alle problemerne for ejerboligen, og det har vi altså stadig væk.

Jeg mener, at de partier, der lavede skatteforaftalen i 1985 – gerne udvidet med andre partier, gerne med Fremskridtspartiet – simpelt hen er forpligtet til snart at finde nogle langsigtede løsninger for boligejerne. Det, vi har lavet med tilskud, er jo foreløbig en 2-årig ordning, og lad os nu se, hvordan det virker.

Men vi mangler jo altså stadig væk en gruppe på omkring 100.000 mennesker, som stadig ligger lige under grænsen for tvangsauktion, og som stadig ikke ved, om de skal købe eller sælge, eller hvad de skal gøre. De går stadig og håber på – med de signaler, der bl.a. kommer fra Venstres og fra De Konservatives ordførere gang på gang i aviserne – at Folketinget vil gøre noget for de 100.000 eller 150.000 familier, som ligger lige under tvangsauktionsgrænsen, og som ikke kan få det hele til at løbe rundt. Dem har vi ikke hjulpet i denne omgang, det er jeg enig med hr. Kim Behnke i.

Vi mangler at få ordnet tingene for de personer og de familier, for hvem det vil være en katastrofe, hvis de må gå fra deres hjem. Det har familiemæssige omkostninger, og det har omkostninger for børnene. Det vil vi tage fat på, når vi mødes til efteråret. Vi bliver nødt til at se på nogle langsigtede løsninger her i Folketinget, hvad enten man kan lide det eller ej, og jeg håber, at regeringen vil være med til at vise, at de er borgerlige partier på dette område.

Jeg ved udmærket godt, at Det Radikale Venstre ikke er til at overtale, men vi så dog i sin

tid, at Socialdemokratiet var til at tale med, da vi ændrede knækket på lejeværdibeskatningen. Mon ikke også parcelhusejere i Hvidovre, Glostrup og Albertslund efterhånden er nået til den erkendelse og fortæller deres folkevalgte det, at der altså er nogle problemer, og at vi må tage fat på dem?

Jeg ved godt, at det koster penge, men man kunne starte et sted, og man behøver jo ikke at sige, at de 9 mia. kr. på lejeværdien skal afskaffes på én gang. Det er slet ikke det, vi sigter mod. Man kunne tage en lille bid og se, om man kunne skaffe ½ mia. kr. om året, fordi det er de familier, der behøver at få en løsning på problemerne. Det giver jeg hr. Kim Behnke fuldstændig ret i. Han har ret i det, han sagde her fra talerstolen.

Nogle af de borgerlige ordførere talte igen om lejeværdi, om fradrag, og hvad ved jeg, og så er det, jeg ikke kan forstå, at regeringen ikke snart føler sig forpligtet af sine ordførere til at komme med noget i Folketinget. Den må da i næste samling synes, at nu er det flovt, nu har vi siddet i ni år, og nu har vores ordførere talt om det her i ni år og lovet jeg ved ikke hvad, og Berlingske Tidende har haft de samme læserbreve og indlæg.

Derfor er det, jeg spørger: Hvornår kommer regeringen med noget, som hjælper nogle mennesker, der har det trangt? Ellers synes jeg, at det er utroværdigt, at man hele tiden må bede disse borgerlige ordførere om at køre frem. Hvorfor vil regeringen ikke komme med nogle borgerlige løsninger? Jeg vil gerne sige, at jeg ved, at regeringen måske bliver stemt ned på det, men hvis man tager fat på en lille bid, så gad jeg nok se, om Socialdemokratiet tør gå imod.

Jeg er enig i de bemærkninger, som skatteministeren gør om rentefradraget i regeringens svar på forespørgslen i dag, og jeg skal ikke trætte Tinget meget længere, men blot sige, at vi ikke kan stemme for Fremskridtspartiets dagsorden, ikke fordi vi ikke synes, at der er mange gode ting i den, for det er der, men jeg ville føle, at hvis Centrum-Demokraterne stemte for denne dagsorden, ville vi bryde et forlig, og vi bryder os ikke om at være forligsbrydere. Men jeg vil gerne sige, at vi er fuldkommen enige i, at man straks i begyndelsen af den kommende folketingssamling skal se på boligejernes økonomi, og jeg er enig i, at det skal være igennem le-

[Bente Juncker]

jeværdibeskatningen. Jeg er også enig i standardfradraget for ejerlejligheder, og jeg er enig i genindførelsen af annuitetslån. Så når vi stemmer imod denne dagsorden i dag, er det ikke, fordi vi ikke kan lide de elementer, der ligger i den, men det er, fordi vi nys har lavet dette forlig med regeringen og vi ikke vil kaldes forligsbrydere.

Jørgen Estrup (RV):

Det kan være lidt svært at se, hvad vi skal bruge denne forespørgsel til. Den er altså efterhånden lidt gammel, og den er ikke blevet yngre af det, der er sket inden for den sidste uges tid. Man kan selvfølgelig gøre, som Fremskridtspartiet nu har gjort, og pleje de finere fornemmelser omkring forligsbruddet. Det skal jeg ikke blande mig i, jeg synes ikke, at det fører ret langt.

Jeg vil blot føje det til, at når fru Kirsten Jacobsen citerede den konservative ordfører for at have sagt, at der var et flertal omkring den tidligere boligpakke, så ved fru Kirsten Jacobsen i hvert fald, at det flertal ikke rummede Det Radikale Venstre, for det blev sagt meget klart under tredjebehandlingen i december af boligpakken, at det var sidste gang, vi stemte for den. Længere vil jeg ikke gå.

Vi har som sagt ikke villet påberåbe os nogen grad af forligsbrud omkring det her, men vi har sagt, at det måtte være op til de partier, der vil gennemføre en dårlig ordning, at gøre det, men vi vil ikke tage medansvar for den.

Man kan også spørge sig selv om, hvad debatten overhovedet nytter i relation til det, der ligger på bordet. Der er altså fem partier, der er blevet enige og har besluttet sig, og vi rokker næppe ret meget ved det. Det tror jeg at vi alle sammen har en stærk fornemmelse af, men det kan godt få én til at spørge lidt til de fem partier, der nu i så smukt fællesskab er blevet enige. Jeg synes nok, at fru Bente Juncker for et øjeblik siden bevægede sig noget på slap line heroppe, da hun efterlyste en række ting hos regeringspartierne. Jeg må i hvert fald erindre om, at i den betænkning, som blev afgivet i december om boligpakken, var Centrum-Demokraterne med til at kræve med høj og flot røst, at regeringen hurtigst muligt »skulle fremsætte et lovforslag i Folketinget om langsigtede initiativer til begrænsning af antallet af tvangsauktioner og følgevirkningerne af disse.« Jeg vil godt

spørge fru Bente Juncker, hvordan det er gået med disse mange langsigtede initiativer. CD, som gør sig til af at være foreningen af villaens venner, skulle vel i og for sig tænke lidt mere over, om man går ind i og for sig tænke lidt mere over, om man går ind i nogle forlig, der fører i den rigtige retning, eller blot går ind i forlig. Jeg går ud fra, at også fru Bente Juncker kan se, at i denne sammenhæng er det måske ikke den bedste begrundelse, at Det Radikale Venstre blokerer. Jeg tror ikke, man ligefrem kan gøre CD uskyldig i, hvad der sker omkring denne boligpakke på grund af Det Radikale Venstre. Før man bruger ord som utroværdig og andre ting, som jeg hørte heroppefra for et øjeblik siden, skulle man måske nok gribe lidt i egen barm og spørge, om CD har gjort nok for at komme igennem med en række af de ting, herunder rentefradragsretten, som nu spiller så stor en rolle.

Det, som gør, at forespørgslen her under alle omstændigheder er skæv, er, at den kun drejer sig om ejerboligen. Hvis man vil føre boligpolitik på en fornuftig måde, må man nødvendigvis se på hele boligmarkedet såvel ejerbolig som lejerbolig. Derfor er der ikke meget formål i, at vi overhovedet tager en længere debat om forespørgslen. Det, som har været efterlyst fra min og andres side, har været, at man gik ind i noget, som kunne føre til stabilitet og ro på hele boligmarkedet, altså noget, som tog højde for tvangsauktionsproblemerne, som tog højde for boligkøerne, som gjorde noget ved de unges problemer med at komme ind på boligmarkedet, som gjorde noget ved bureaukratiet, som gjorde noget ved overreguleringerne på lejeområdet, og som også gjorde noget ved det, der hedder penge under bordet. Ingen af disse problemer er taget op i forbindelse med boligpakken. Derfor er det jo selvfølgelig også forståeligt, at debatten kommer til at handle om en hel række ting, som ikke står i boligpakken. Jeg har nu hørt både ordførere fra Venstre og fra Konservative efterlyse en hel række ting, og selv om jeg synes, at selvkritik er en dyd, synes jeg nok, at regeringen mestrer det i overdreven grad. Det kan altså blive lovlig langsommeligt, hvis man hele tiden efterlyser det, man ikke har været med til at gennemføre: skattefradragsretten, der skal bevares, og lejeværdien, der skal nedsættes, og vedligeholdelsesfradraget, som man egentlig gerne ville have lavet, og fru Pernille Sams, som gerne vil have tryk for alle.

[Jørgen Estrup]

Det er smukt, det er nydeligt, men det er pokers dyrt.

Derfor synes jeg egentlig også, og det er måske ikke mindst vendt til det ene af regeringspartierne, Venstre, som meget ofte gør sig til af, at de offentlige udgifter er alt for høje, at man nu også fra Venstre hørte nogle ting om, hvordan det er med boligområdet. Når skatteministeren heroppefra siger, at vi skal have sikret rentefradragets skattemæssige værdi både for gamle og for kommende boligejere, så spørger jeg skatteministeren: Hvad med de 10 mia. kr., der ligger i fordelingen på ejerboligområdet? Er det ligegyldigt ud fra et finanslovsynspunkt? Spiller det overhovedet ikke nogen rolle for Venstre? Når man hører den anden part i regeringen sige, at der skal være tryghed både for ejere og lejere, så siger man jo til sig selv: Hvad med de mere end 10 mia. kr., som ligger på lejeområdet? Spiller det ikke nogen rolle for regeringen? Indgår det ikke i de finanspolitiske overvejelser? Nej, det, som man kan konstatere, er, at regeringen ikke tør røre ved boligområdet. Det er politisk for ømtåleligt, og derfor pakker man sig ind i en hel masse ting, som man ikke har vilje til at gennemføre, og i hvert fald har man ikke finansiering til en række af de forslag, som man snakker så meget om. Derfor må man sige, at de mange sparehelte ikke mindst fra Venstre unægtelig kommer galt af sted i den operette, som hedder dansk boligpolitik.

Jeg skal blot til sidst føje til, at vi ikke kan stemme for Fremskridtspartiets dagsorden, men det var der vist heller ikke nogen der havde ventet.

(Kort bemærkning).

Bente Juncker (CD):

Når hr. Jørgen Estrup nu undrer sig over, at vi taler om andre ting end den boligpakke, der er vedtaget, er det jo, fordi forespørgslen også går på andre ting.

Jeg blev spurgt af hr. Jørgen Estrup om det langsigtede. Jeg vil da gerne sige, at vi hellere havde set en fradragssordning, men så fik vi en tilskudsordning, og det sagde jeg vist også sidst, at der er ikke meget om det langsigtede i det. Der er hverken på lejerside eller på ejerboligsiden særlig meget af det langsigtede perspektiv – det, der blev tilbage, var tyndt, fordi vi var så mange partier, der skulle blive enige.

(Kort bemærkning).

Jørgen Estrup (RV):

Det kan da godt være, at vi var mange partier, fru Bente Juncker, men nogle af os tog altså konsekvensen og gik, fordi vi syntes, at det var for tyndt. Spørgsmålet var, om CD synes, at det er godt nok, at det er tykt nok. Det var sådan set det, mit spørgsmål gik på, for det må vel være konklusionen på, at man bliver omkring bordet. Derfor kan jeg kun konstatere, at hvad CD sagde i december om, at man skulle gøre noget for at lette tvangsauktioner og de andre langsigtede problemer, det opgav man, og man gav en god dag i, hvordan det gik parcelhusejerne i denne forbindelse.

Lysholm Christensen (KRF):

Det er egentlig en besynderlig debat. Hvis nu gesimsen deroppe havde været spækket med journalister, og de store kameraer var stillet op, havde der dog været en forklaring på denne lange boligdebat.

Den megen veltalenhed står ikke i rimeligt forhold til det arbejdspress, vi har her i huset i disse dage, et pres, som er blevet tydeligt understreget af det udkast til ugeplan, vi netop har fået omdelt. Derfor vil jeg indskrænke mig til et meget kort indlæg her.

Kristeligt Folkepartis boligpolitik har vi tidligere givet udtryk for også fra denne talerstol. Jeg har ikke noget behov for at oplæse vort boligprogram ved denne lejlighed. Jeg skal blot nævne, at vi har noteret os visse positive virkninger af den boligpakke, vi vedtog tidligere: stempelfritagelse, omlægning af lån m.v. Vi har noteret os den positive virkning, der har været dér, og er glade for det.

Nu har vi så i dag haft en debat om nye tiltag, som bliver vedtaget meget snart. Vi ser frem til en god debat til efteråret, hvor vi forhåbentlig kan bruge begrebet langsigtet boligpolitik om det, vi kan blive enige om på det tidspunkt. Jeg synes egentlig, at det er tilstrækkeligt at markere disse skridt i det, der sker på boligområdet i øjeblikket. Jeg skal slutte mit indlæg med at sige, at vi naturligvis ikke kan stemme for den fremsatte dagsorden.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den fg. formand (Stavad):

Afstemningen om det fremsatte dagsordensforslag vil som nævnt finde sted i morgen, torsdag den 23. maj 1991.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af øl og lov om afgift af vin og frugtvin m.m. (Afgifts-nedsættelser).

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 17/5 91).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Ove Fich (S):

Debatten her i dag er ikke en debat for eller imod afgiftslettelser på varer, som forårsager stor grænsehandel. Alle partier er givetvis indstillet på at lette sådanne afgifter.

Socialdemokratiet foreslog allerede i sit program »Gang i 90'erne«, at afgifterne på øl og vin skulle nedsættes med henholdsvis 1 kr. pr. flaske og 5,40 kr. pr. liter. Det skulle lægge en kraftig dæmper på grænsehandelen; helst skulle det i virkeligheden næsten standse den. Samtidig skulle en sådan afgifts-nedsættelse bane vej for varige aftaler med EF om specielle danske regler på områderne spiritus, tobak og fyrringsolie.

Vi gav altså ved den lejlighed regeringen et tilbud; vi har siden hen gentaget det ved nogle lejligheder, men regeringen har ikke villet tage imod dette tilbud. Det er uforståeligt for os.

Regeringen har ikke villet lave en aftale med os og på baggrund af den aftale lave en aftale med EF om de fremtidige afgiftssystemer i Danmark. I stedet for har regeringen fulgt sin egen vej, som den håber at få igennem med skiftende flertal. Jeg vil gerne sige, at vi leger ikke med i disse skiftende flertal.

Nu har regeringen foreslået afgifts-nedsættelse på øl, vin og hedvin med kun ca. ¼ af det af Socialdemokratiet foreslåede. Det skyldes primært, at regeringen klatter pengene væk til afgiftslettelser på varer, hvor grænsehandelen er meget, meget mindre, og uden at få en aftale med EF. Det var jeg inde på i den debat, vi havde her i salen i fredags.

Formålet for regeringen er givetvis ved denne fremfærd at holde sammen på sit meget spinkle finanslovsforslag. Vi har naturligvis en hel del sympati for regeringens forslag om lave- re afgifter på øl, vin og hedvin, men vi må sige:

1. Afgiftslettelserne er for små til at stoppe grænsehandelen.

2. Der må laves en samlet plan af et bredt flertal i Folketinget, som vi kan gennemføre systematisk.

3. Regeringen må i EF til gengæld skaffe sig varige indrømmelser på områderne spiritus og tobak.

4. Eventuelle afgiftslettelser må være finansieret – staten tåler ikke et endnu større underskud.

Det er ganske store penge, det drejer sig om her. De forslag, vi har behandlet de sidste dage, drejer sig alt i alt om 1,7 mia. kr. Må jeg til sammenligning nævne, at de meget langstrakte dagpengeforhandlinger handlede om 1,6 mia. kr. Derfor undrer det os lidt, hvis rygterne i pressen er korrekte, at der i dag skulle være indgået et forlig mellem et antal partier her i Folketinget om over hals og hoved at bruge 1,7 mia. kr. til dette formål, for problemerne er ikke løst dermed. Vi har fortsat ikke for alvor fået skudt grænsehandelen i stykker, og vi har ikke løst de mere langsigtede problemer om spiritus og tobak.

Vi vil naturligvis som altid deltage i udvalgsarbejdet. Vi håber på, det bliver seriøst, for vi mener, at der endnu er mange problemer, der skal løses.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det er jo interessant, hr. Ove Fich, at regeringen nu pludselig klatter pengene væk på noget så ejendommeligt i grænsehandelen som ølafgifter. Det er ikke længere siden end i fredags, at hr. Ove Fich var ordfører for Socialdemokratiet i spørgsmålet om parfumeafgifter. Da tordnede hr. Ove Fich, kan man vist rolig sige, om, at det netop var øl og vin, der trak grænsehandelen. Er det virkelig blevet sådan med Socialdemokratiet, at de skal til at konkurrere med Fremskridtspartiet om at føre alt eller intet-politik?